

Skydd av arbetstagare och allmänhet i lokaler

Riktlinjens syfte

Dessa riktlinjer gäller skydd av arbetstagare och allmänhet i och utanför kontrollerat eller skyddat område. Riktlinjerna syftar till att definiera grundläggande riktlinjer för strålskyddet och definiera några grundläggande principer för riskhantering.

Arbetstagare i dessa riktlinjer avser personer som normalt deltar i verksamhet med strålning. Det kan också vara studerande som utbildas för att delta i verksamhet med strålning.

I dessa riktlinjer inkluderar begreppet allmänhet alla personer som inte arbetar i verksamhet med strålning på den aktuella arbetsplatsen. Till allmänhet räknas tex studerande eller praktikanter som inte utbildas för att delta i verksamhet med strålning samt personer som hjälper och stödjer patienten vid undersökningen eller behandlingen, både då det är personal på SU eller andra personer. Till allmänheten i detta fall räknas också extern personal som exempelvis städare lokalerna eller underhåller utrustning.

Grundläggande principer

Lokaler där verksamhet med strålning bedrivs ska vara anpassade så att arbetet i dessa kan bedrivas på ett strålsäkert sätt. Strålningsriskerna och hanteringen av dessa ska beaktas vid planeringen av verksamheten.

Lokaler där verksamhet med joniserande strålning bedrivs ska kategoriindelas enligt särskild rutin.

För alla lokaler som är kategoriserade skyddat eller kontrollerat område ska utredning om förekommande strålningsnivåer och potentiella strålningsnivåer göras så att strålningsriskerna är kända och förutsättningar finns för att hantera dessa risker. Detta ska göras på nytt om verksamheten i lokalen ändras.

För alla lokaler som är kategoriserade skyddat eller kontrollerat område ska utredning om förekommande strålningsnivåer även göras utanför lokalerna. Personer i allmänheten som vistas utanför dessa lokaler ska inte erhålla en effektiv dos överskridande 0,1 mSv om året från den aktuella verksamheten. För personer som är arbetar i verksamhet med strålning gäller ALARA principen. Nya bedömningar ska göras om verksamheten i lokalen ändras.

I lokaler som är kategoriserade skyddat eller kontrollerat område får endast personer som är informerad om de förhållningsregler som finns vistas. De personer som informerar om detta ska vara utbildade och kunna motivera reglerna och även informera om strålningsriskerna.

Tillträdesregler till lokalerna ska finnas beslutade i verksamheten. Dessa ska innehålla vilka skyddsåtgärder som ska vidas när lokalen står utan uppsyn, exempelvis låsning.

För skyddat eller kontrollerat område ska det finnas skriftliga lokala strålskyddsregler för verksamheten.

Dessa strålskyddsregler ska det minst omfattas av

- beskrivning av vem som får vistas i lokalen och vem som utan tillsyn får vistas i lokalen
- beskrivning av den skyddsutrustning som ska användas av arbetstagare och allmänhet
- beskrivning av eventuella direktvisande dosimetrar som ska användas vid arbete i lokalerna
- säkerhetsregler avseende låsning och skyddsregler vid avställning av utrustning eller förvaring av strålkällor när rummet inte används

- eventuella regler i nödsituationer

Flera lokaler kan ha samma lokala strålskyddsregler men det ska tydligt framgå vilka regler som gäller i en specifik lokal. Reglerna i sin helhet ska finna tillgängliga i anslutning till lokalen. De ska i utvalda delar anslås vid lokalen, t.ex. i anslutning till skyltningen av skyddat eller kontrollerat område.

All personal ska vara kategoriindelad enligt särskilda riktlinjer. Den personal som kategoriindelas i A ska genomgå hälsokontroller i den omfattning som krävs i lagstiftningen. De ska också bära personlig dosimeter. Den personal som av hälsokontrollen fastställts som olämplig får inte delta i arbete med joniserande strålning. För övrig personal i kategori B ska uppskattningar av persondoser göras genom stickprovsmätningar på representativa personer inom de olika verksamheterna minst vart tredje år.

Studering som utbildas för att delta i verksamhet med strålning och därmed deltar i arbetet med strålning ska få samma strålskydd som SU:s egen personal. Övriga studerande eller praktikanter ska inte delta i verksamhet med strålning utan betraktas och därmed få samma strålskydd som övriga i gruppen allmänhet.

Relaterad information

Riktlinje för kategoriindelning av arbetstagare och arbetsställen finns.

Rutin för kategoriindelning av arbetstagare och arbetsställen finns.

I Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter finns dosgränser angivna för både arbetstagare och allmänhet, och särskilda dosgränser för studerande som är mellan 16 och 18 år.

Dokumentation

Lokala strålskyddsregler ska finnas tillgängliga vid lokalen.

Uppföljning, utvärdering och revision

Uppföljning sker vid den årliga uppföljningen.

Samverkan före beslut

-

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Innehållsansvar: Charlotta Lundh, (chajo18), Sjukhusfysiker 1:e

Godkänd av: Boubou Hallberg, (bouha1), Sjukhusdirektör

Dokument-ID: SU9771-677637494-240

Version: 4.0

Giltig från: 2025-04-07

Giltig till: 2027-04-07